

Pankasaaren Melontareittiselostus 80 km

Reitin aloituspaikka ja lopetuspaikka sama = Ympyräreitti .

HUOM! Pankasaaren reitiltä pääsee myös meloen Pieliselle Lieksan keskustan läpi. Voimalaitoksia matkalla Pieliselle on kaksi – varmistettava ohijuoksutusten ajankohdat. Pankakosken voimalan ohituksessa 50 - 100 m kantomatka ja Lieksan voimalaitoksen ohituksessa n. 1 km kantomatka – suosittelemme kanootti / kajakkikärryä tai siirtopalvelua autolla ja trailerilla. Kantomatkalta välttyy melomalla vanhaa uomaa pitkin n. 6 km. Hidasteena rakennetut pohjapadot ja kalaväylät, joiden ylitse joutuu joskus nostamaan kanootin.

SELITYKSET (Kosken nimen perässä olevat merkinnät):

pituus / putouskorkeus, luokka (kansainvälinen koskiluokitus)

Nuotio- ja leiripaikat, sijainti:

V = kulkusuunnassa vasemmalla rannalla

O = kulkusuunnassa oikealla rannalla

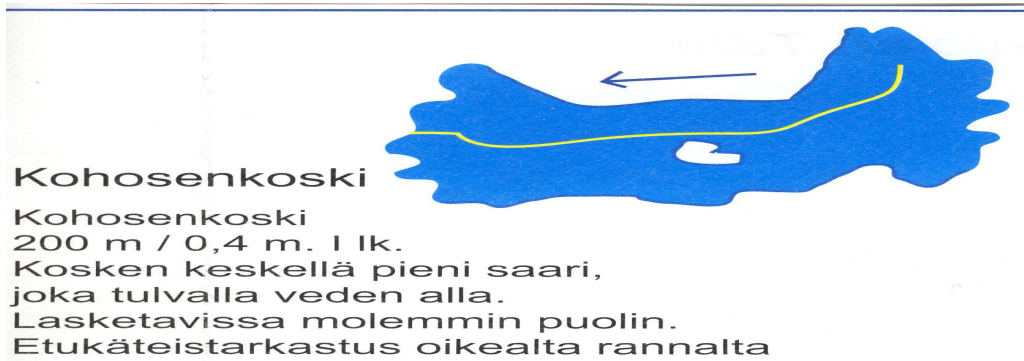
Karttaa voit tutkia täältä: www.infokartta.fi/lieksa tai www.retkikartta.fi

NURMIJÄRVI

Lähtö- ja lopetuspaikka. Nuotiopaikka, infotaulu, ruokailukatos sekä tielaitoksen kuivakäymälät ja P-paikka.

ERÄSTELY Canoe & Outdoors, puh. 0400 271 581/Arto ja 0400 916 470/Päivi, toimipiste vasemmalla rannalla. Ennakkovarauksesta sauna-, ruoka- ja majoituspalvelut. Myös kuljetuspalvelut, melontavarustevuokraus, opastus, koulutus, erilaiset retket sekä tapahtumat vuoden eri aikoina **lat: 63°31'43.3620" lon: 29° 59' 57.6240"**

- 2,0 km** Nurmijärvi jää reitillä vasemmalle – varo eksymästä järvelle – joki kaartaa jyrkästi oikealle.
6,5 km **Ritosärkän nuotiopaikka, V.** Nuotiokehikko, kuivakäymälä, puukatos.
8,5 km **Ritoniemi, O** – 0400 473 821 – sauna, savusauna, mökkimajoitusta, ...
10,0 km **Kokkoniemen nuotiopaikka, V.** Nuotiokehikko, kuivakäymälä, puukatos.
11,0 km **Hämeenjärven luusua**, Jongunjoen ja Lieksanjoen yhtymäkohta.
lat: 63° 28' 5.1720" lon: 30° 5' 45.9060"
16,5 km **Hattulammen nuotiopaikka, V.**
Nuotiokehikko, kuivakäymälä, puukatos.

- 18,5 km **Kohosenkoski 200 m / 0,4 km. I lk.**
Helppo, kosken keskellä pieni kiviluoto, joka tulvalla voi olla veden alla.
Kosken voi laskea luodon molemmin puolin, syvempi veneväylä vasemmalla.
Etukäteistarkastus oikealta rannalta.
- 19,3 km **Pankajärvi -** Pituus n. 13 km, ei virallisia leiripaikkoja – paitsi Reposuon retkeilyalueella järven eteläpäässä. Järvelle tultaessa n. 300päässä, **O.** rannalla (betoninen luiska) **Pankajärven kylän rantautumis-paikka.** Aloitus-jalopetuspaikka:
lat: 63°25' 28.5720" lon: 30° 6' 7.8720"
- 18,5 km **Pankajärven taksi/Drake Keijo , O.** 0400 199 920.
18,6 km **O.** Pankajärven kyläläisten pieni **satama.**
- 25,0 km **O, Metelin vuokrakämpä lat: 63° 23' 49.9260" lon: 30° 8' 50.0340"**
Metsähallitus www.luontoon.fi
Ennen Putaansalmen siltaa oikealla Pankasaaren eteläpäässä **Reposuon retkeilyalue** – www.luontoon.fi – alueella **2 nuotio/leiripaikkaa.**
- 32,2 km **Putaansalmen silta.** Lieksa – Ruunaa -maantie.
36,5 km **Pudasjoen suu. lat: 63° 19' 46.2180" lon: 30° 19' 46.0260"**
Pituus 6,5 km, vastavirtaan sauvomalla, melomalla, naruilla uittamalla tai osittain kantamalla rantoja pitkin – rannat ryteikköisiä. Pienetkin kosket tuntuvat isoilta etenkin tulva-aikaan. Koskiosuutta yht. n. 2 km.
- 38 km **Koski / virta 400 m, I lk.**
38,5 km **Pudaskoski 1000 m, I lk.** Koskessa muutamia suurehkoja kivenlohkareita. Normaali-vedellä matala. Joen suurin ja pisin koski – tulvalla touko- ja kesäkuussa koski yhtenäinen. Nuotiopaikka, **V.** kesken Pudaskosken hieman ennen Oinaskalliota.
- 40 km **Hiiskorva 120 m. I lk.** Pieni, helppo koski.
40,5 km **Koski 200 m. I lk.**
43 km **Höpöttäjänvirta.** Pudasjoen ja Lieksanjoen yhtymäkohta.
lat: 63° 20' 53.6220" lon: 30° 23' 33.3060"
- 44 km **Ruunaan Matkailu, O. lat: 63° 21' 18.5820" lon:30° 23' 35.6400"**
Majoitus, kahvila – ravintola, saunat ja savusauna sekä mökkimajoitusta. Täältä voit tilata koskenlaskuretkiä puuveneillä, kumilautoilla sekä soho -lautalla (tulisija keskellä lauttaa), (013) 533 130. **Erittäin hyvä paikka aloittaa/lopettaa melonta** – voit esimerkiksi meloa täältä Nurmijärvelle Erästelyn toimipisteeseen 36 km.
- 49,0 km **Naarajoen silta.** Lieksa – Ruunaa -maantie.
Ruunaan Tupa, O. Kahvila – ravintola, wc, puh. (013) 533 166.
Lomapirtti Sillankorva, V. Majoitus, sauna, puh. (013) 533 121.

53,7 km Niskalahden leiripaikka, O. Laavu, käymälä, puukatos.

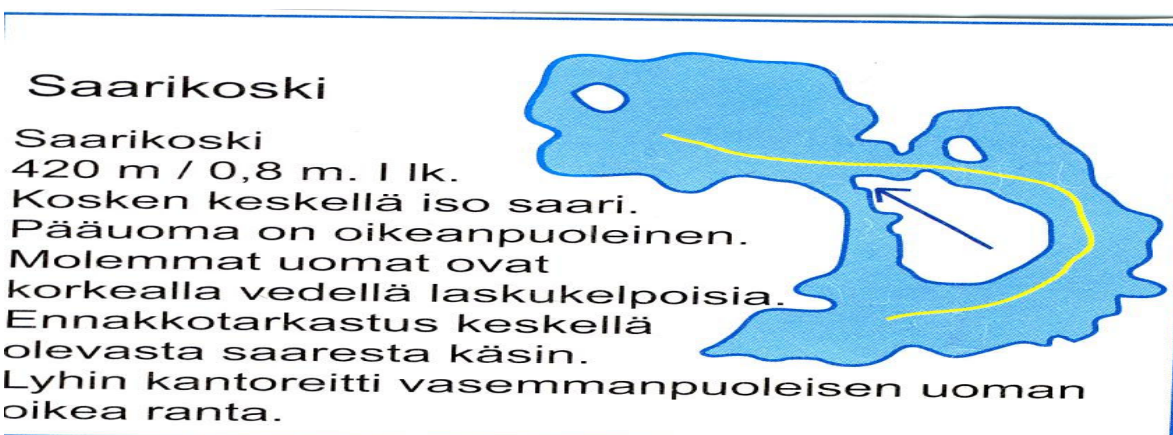

Naarakoski 300 m / 1 m. I - II lk. Koski kaartaa oikealle ja siinä on neljä pientä saarta, jotka jakavat uoman kahtia. Pääuoma on oikeanpuoleinen. Korkealla vedellä useita eri reittivaihtoehtoja. Ensimmäisen saaren oikealla puolella on pieni stoppari, joka on helposti väistettävissä, kosken loppuosa on matalan veden aikana kivinen. Helpoin laskureitti on pääuoman oikean rannan tuntumassa. Ennakkotarkastus ja kosken ohittaminen kantamalla on helpointa suorittaa oikealta rannalta.

54,9 km **Naarakosken leiripaikka, O.** Heti kosken jälkeen. Laavu, nuotiokehikko, ruokailuryhmä, kuivakäymälä, puukatos. Metsäautotie – aloitus- ja lopetuspaikka
lat: 63° 24' 52.3860" lon: 30° 15' 44.3100"

55,2 km **Käpykoski 300 m / 1 m. I – II lk.** Käpykoski on entisöity. Koskessa on useita laskureittejä.

55,5 km **Käpyvirta.** Matalan veden aikana reunoilla on kiviä.

59 km **Saarikoski 420 m / 0,8 m. I lk.** Kosken keskellä iso saari, joka jakaa uoman kahtia. Pääuoma on oikeanpuoleinen. Molemmat uomat ovat korkealla vedellä laskukelpoisia, kuivana aikana oikeanpuoleinen. Vasen uoma on lyhyt, kapea ja kivisempi. Oikea uoma on pidempi ja leveämpi. Koski on suhteellisen helppo laskea. Suurimmat aallot ovat oikeanpuoleisen uoman loppuosassa, pienen saaren kohdalla, jonka voi ohittaa kummalta puolelta tahansa. Ennakkotarkastus on paras suorittaa keskellä olevasta saaresta käsin. Lyhin kantoreitti on vasemmanpuoleisen uoman oikea ranta.

- 59,7 km **Kallioniemen leiripaikka, V.** Heti kosken jälkeen. Laavu, nuotiokehikko, ruokailuryhmä, kuivakäymälä, puukatos.
- 62,5 km **Riikosenvirta**
- 64,0 km **Kivikoronvirta / Leiripaikka, O.** Laavu, nuotiokehikko, ruokailuryhmä, kuivakäymälä, puukatos. **O**, Metaäautotien pää – aloitus ja lopetuspaikka.
lat: 63° 28' 4.5420" lon: 30° 9' 38.2560"
- 69,5 km **Hämeenjärven luusua.** Jongunjoen ja Lieksanjoen yhtymäkohta. Jokuoma muuttuu sekavaksi, runsaasti pieniä, heinäisiä saaria. **lat:63° 28' 5.1720" lon: 30° 5' 45.9060"**
- 70,0 km **Kokkoniemen nuotiopaikka, O.** Nuotiokehikko, kuivakäymälä, puukatos.
- 71,5 km **Ritoniemen Matkailu, V.** – 0400 473 821 – sauna, savusauna, mökkimajoitusta, hevosratsastusta, eräopaspalveluja...
- 73,5 km **Ritosärkän nuotiopaikka, O.** Nuotiokehikko, kuivakäymälä, puukatos.
- 80,5 km **Lähtöpaikka / Nurmijärvi / Erästely Canoe Outdoors**
lat: 63° 31' 43.3620" lon: 29° 59' 57.6240"

TURVAOHJEITA !!!

Yleinen hälytysnumero on 112.

Tutustu Ruunaan Retkeilyalueen Turvallisuuksuunnitelmaan www.erastely.fi

Tarkista, että kanootti, melat sekä lisäkellukkeena käytettävät varustetyynnyrit ovat ehjät ja asianmukaisessa kunnossa. Tarkista, että kelluntaliivi ja kypärä ovat ehjät ja lukot ovat kunnossa. Käytä kelluntaliiviä aina meloessasi ja kypärää koskissa. Pidä kelluntaliivin kaikki lukot aina kiinni sen ollessa päällä. Lue kelluntaliivin turvaohje ja käsittele sitä aina kunnioituksella sillä sen varassa voi joskus olla omasi tai jonkun muun henki. Pidä helteelläkin kelluntaliivin alla aina vähintään paita. Pidä lisäkellukkeet aina kunnolla kiinni kanootissa. Melontaretkelle lähtiessäsi varmista, että joku tietää minne menet ja milloin palaat. Meloessasi seuraa matkan taittumista niin, että jos tarvitset apua tiedät missä olet.

Lieksan pelastusviranomaisilla on Ruunaan ja Jongunjoen turvallisuuksuunnitelma, mutta hekin tarvitsevat tiedon ja paikan missä olet (kosken, taukopaikan tms. nimen). Ota mukaan ensiapuvälineet sekä matkapuhelin ja pakkaa ne vesitiiviisti. Varmista ennen koskeen menoa ettei siellä ole esteitä. Esim. myrsky tai majava on voinut kaataa puita juuri ennen tuloasi. Mikäli koskessa joudut päin kaatunutta puuta pyri aina sen päälle.

Muista että veden korkeuden muutos muuttaa myös koskien laskettavuutta ratkaisevasti. Ota melontareittiselvityksen ennakkotarkastuskehotukset vakavasti.

Harjoittele melontataitoasi niin, että myös koskissa sinä viet kanoottia eikä kanootti sinua.

Älä melo alkoholin vaikutuksen alaisena sillä alkoholi lisää tapaturmariskiä oleellisesti eikä vakuutuksesi välttämättä korvaa päihtyneenä aiheutuneita vahinkoja.

Nauti luonnon rauhasta, lukuisien koskien luomasta jännityksestä ja muiden reitillä tapaamiesi saman hienon harrastuksen valinneiden seurasta.

Vaikka koskien pituudet ja putouskorkeudet ovat Lieksanjoella suhteellisen vaatimattomia, täytyy muistaa, että *suuret vesimäärät tekevät ne voimakkaammiksi ja vaativammiksi, kuin miltä ne numeroiden valossa näyttävät.*

Koskia laskettaessa pitäisi aina olla kaksi kanoottia. Mahdollisen kaatumisen sattuessa virta kuljettaa melojan yleensä kosken alle, tavarat ja varusteet vieläkin pidemmälle.

Näissä tapauksissa toisesta kanootista on korvaamatonta hyötyä.

Lieksanjoella (Pudasjoen suulta Ruunaan Luontotalolle 6 km:n matkalla) on ajoittain vilkas koskiveneliikenne, joka ei noudata mitään tiettyä aikataulua. Veneitä voi liikkua aamuvarhaisesta myöhään yöhön saakka. Suurimmat veneet ovat 18-paikkaisia puuveneitä, joiden käsiteltävyys rajallinen.

Kylmä, virtaava vesi kangistaa veden varaan joutuneen nopeasti (hypotermian vaara). Suositeltavaa on käyttää märkä- tai kuivapukua yhdessä pelastusliivien kanssa melottaessa kylmän veden aikana.

Lieksanjoen ja Jongunjoen alaosa sekä Pankajärvi ja Pudasjoki on suurimmaksi osaksi harvaan asuttua seutua. Turhia riskejä kannattaa välttää, sillä avun saaminen voi kestää liian kauan.

Jokamiehenoikeudet luonnossa

Luonnossa liikkumisen vapaus edellyttää tiettyjen sääntöjen noudattamista.

Luonnossa liikkujilla on runsaasti oikeuksia, jotka sallivat luonnosta nauttimisen, sekä liikkumisen ja oleskelun toisen mailla ja vesillä. Nämä oikeudet ja velvollisuudet ovat osa pohjoismaista elämäntapaa.

Jokiretkelijä saa liikkua vesillä aiheuttamatta tarpeetonta häiritsemistä. Sallittua on myös uiminen, peseytyminen ja veden muu käyttö, sekä tilapäinen ankkuroituminen.

Ranta-alueita voi käyttää lyhytaikaiseen majoitukseen ja leiriytymiseen. Asuntojen pihapiirit ja kesämökkien rannat on syytä kuitenkin ohittaa ja etsiä oma rauhallinen paikka.

Teltan ja leirin pystyttäminen päiväksi tai panksi kuuluu jokamiehen oikeuksiin. Edellytyksenä on, ettei maanomistajalle tai sen haltijalle aiheudu vahinkoa, häirtää tai häiritä.

Avotulen teko ilman maanomistajan lupaa on aina kielletty, paitsi sitä varten merkityillä nuotiopaikoilla. Metsäpalovaroituksen aikana tulta ei saa sytyttää lainkaan. Tunnollinen retkeliijä kuljettaa mukanaan retkikeitintä ja välttää avotulen riskit. Matkaa jatkettaessa on aina varmistettava, että tuli on täysin sammunut ja paikka on jäänyt muutenkin siistiksi.

Marjastus, sienestys ja kukkien poimiminen on yleensä sallittua. Kalastaa ja metsästä ei saa ilman asianmukaisia lupia.

Roskaaminen ja jätteiden heittäminen luontoon on kielletty. Nuotiossa voi polttaa palavan jätteen ja viedä muut roskat nuotiopaikkojen läheisyydessä oleviin jätetähtiin. Hyvä tapa on korjata paitsi omat jälkensä, huolehtia myös yleisestä luonnon siisteydestä. Älä vie luontoon mitään muovijätettä.

Koskiluokitukset

Suomessa noudatetaan kansainvälistä koskiluokitusta. Tosin luokituksessa on syntynyt kansallisia eroja, eli amerikkalainen, norjalainen ja suomalainen kolmosen koski eivät vastaa toisiaan. Luokitus ei ole tasavälinen, vaan logaritminen. Aina seuraavaan luokkaan edetessä vaikeusaste kaksinkertaistuu.

Koskiluokat

Kosket luokitellaan kuuteen vaikeusluokkaan (I...VI) ja mahdottomaan (X). Jo I luokassakin täytyy muistaa, että koskessa on aina tietty perusvaarallisuus. Erämaassa, jossa avun saaminen on vaikeaa pitkän matkan takia, kannattaa jokaisen kosken luokkaa korottaa yhdellä, ennen kuin päättää sen laskemisesta.

Luokka I: helppo

Reitti on leveä ja näkyy kanootista hyvin. Helppoja esteitä ja pientä aallokkoa. Eskimon teko ei ole vaarallista, eikä uiminen. Sopii aloittelijoille, eikä vaadi koskikalustoa. Valtaosa Suomen koskista.

Luokka II: vaikeahko

Reitti on leveä, mutta katoaa välillä näkyvistä, joten kokemattomien on hyvä suorittaa tiedustelu rannalta.

Aallokkoa ja pieniä stoppareita ja könkäitä, mutta helposti melottavissa. Akanvirtoja. Eskimo yleensä helppo, eikä uiminenkaan aiheuta kuin mustelmia.

Luokka III: vaikea

Reitti ei näy kunnolla meloessa, joten tiedustelu rannalta on tarpeen. Reitti on mutkikas ja vaatii taitoa. Aallokko on korkeaa ja kaatuu avokanoottiin sisälle, joten on käytettävä ilmapusseja. Retkikajakilla ei oikein pärjää, täytyisi olla koskikajakki, etenkin stoppareissa ja akanvirroissa. Uiminen ei vielä vaarallista, ja pelastaminen on helppoa. Tosin pelastuspartiot kannattaa järjestää etukäteen. Ei sovi kokemattomille.

Luokat IV - VI: kokeneille

Näissä luokissa on yhä kiristyviä vaatimuksia kokeneille melojille. Melominen vaatii vakavaa asianharrastusta ja erikoiskalustoa.

Luokittelemattomat kosket

Virtaavissa vesissä on runsaasti luokittelemattomia virtapaikkoja. Se ei tarkoita sitä, etteivätkö ne voisi aiheuttaa vaaratilanteita. Tyypillisiä luokittelemattomia kohtia ovat pienet kosket, pyörteet, nivat ja sahit. Varsinkin

voimakkaasti virtaavissa vesissä voimakkaat pyörteet ovat aiheuttaneet monen kanootin kaatumisen. Mela menee pyörteen voimasta arvaamatta kanootin alle tai tasapaino muuten horjuu kanootin äkillisesti kääntyessä pyörteen voimasta.

Kosken luokittaminen

Koski luokitellaan jokea alaspäin mahdollisimman turvallista ja helppoa reittiä pitkin. Kosken luokka ilmoitetaan aina reitin pahimman kohdan mukaisesti. Ne kosken kohdat, joihin selvästi ei voi mennä tahtomattaan, voivat olla luokitukseltaan korkeampiakin, mutta eivät vaikuta kosken luokitukseen, vaan mainitaan erikseen.

Koskiluokitus on monimutkainen monesta muuttujasta ja tekijästä eri painotuksin muodostuva kokonaisuus.

Mikäli koskessa on huomattava kivi, pieni saari tai muu selvä jakaja, voidaan koski jakaa vasempaan ja oikeaan haaraan ja luokitella molemmat puolet erikseen. Luokkien lisäksi voidaan käyttää myös + ja – -merkkejä kertomaan, onko koski luokassaan vaikea vai helppo. Korkeasta luokituksesta huolimatta voi koskessa olla lähes tasainen, helppo "rosvoreitti", josta selviää huolellisen

ennakkotutkimuksen avulla. Kokemattoman melojan on syytä tutkia kosket etukäteen II luokasta alkaen.

Koskiluokituksen muuttuessa veden korkeusvaihtelun ja virtaaman mukaan, voidaan luokitus ilmoittaa myös vaihtelevaksi II–III. Huipputulvalla ja poikkeuksellisissa tilanteissa voi luokan jäljessä olla tarkennus myös suluissa II (III). Suluissa olevasta luokasta kerrotaan tarkemmin sanallisesti luokituksen yhteydessä.

Sanallisessa selvityksessä kerrotaan myös muista tekijöistä kuten padoista, silloista ja vaijereista. Yksittäisiä, usein keinotekoisia vaarapaikkoja merkitään yhdestä kolmeen huutomerkillä. Huutomerkit ilmaisevat vaaraan joutumisen todennäköisyyttä ja seurausten vakavuutta:

! vaarallinen paikka

!! epäonnistumisen riski ja seuraukset on kaikkien otettava hyvin vakavasti

!!! hengenvaarallinen paikka, vaaratilanteen välttäminen on huippumelojallekin hyvin vaikeaa

Usein kerrotaan myös kosken pituus ja pudotuskorkeus. Lyhyellä matkalla paljon pudotusta kertoo jo suoraan, että koskesta löytyy korkeastikin luokiteltuja kohtia. Jotkut paikat vaikeutuvat veden vähetessä ja toiset taas helpottuvat. Luokitusta ilmoitettaessa olisikin hyvä aina tarkistaa luokitusajankohta, vedenkorkeus ja luokituksen jälkeen tapahtuneet muutokset.

Virtaamat Ruunaalla (Lieksanjoella) ovat seuraavat:

Keskiylivirtaama	209 m ³ /s
Keskivirtaama	71 m ³ /s
Keskialivirtaama	25 m ³ /s
Kesäajan keskivirtaama	n. 100 m ³ /s

TURVALLISTA MELONTARETKEÄ ERÄMAAN RAUHASSA !